

Zo maak je met bewegen het verschil

Liesbeth Preller
Mitchell Tollenaar

11 juni 2025

NGOLT

Inhoud

- Introductie
- Belang van Vitaal ouder worden
- Beweegaanbod voor senioren
- Samenwerken in de wijk
- Opdracht Samenwerken
- Afsluiting en vragen

Wie zijn wij?

We maken kennis over bewegen en sport uit wetenschap, praktijk en beleid toepasbaar

- Voor professionals in de sport, zorg, welzijn, overheid en onderwijs
- [Kennisproducten](#) als stappenplannen, e-books en beleidsinstrumenten
- Artikelen op [Allesoversport.nl](#)
- Maar ook: workshops en presentaties, [database erkende sport- en beweeginterventies](#) en de [kennisbank](#) Sport & Bewegen

Wij zijn benieuwd:

In welke **sector** ben je werkzaam?

Welzijn

Zorg

Gemeente

Sport

Pensioen

Anders

Wij zijn benieuwd:

Welke **rol** heb jij om senioren in beweging te brengen?

Ik informeer over het belang en de effecten van bewegen

Ik adviseer om meer te bewegen gedurende de dag

Ik denk mee over de mogelijkheden om in beweging te komen

Ik verwijs senioren door naar een beweegprofessional of beweegaanbod

Ik begeleid of bied een sport- en beweegactiviteit aan

Ik doe met de beweegactiviteit mee

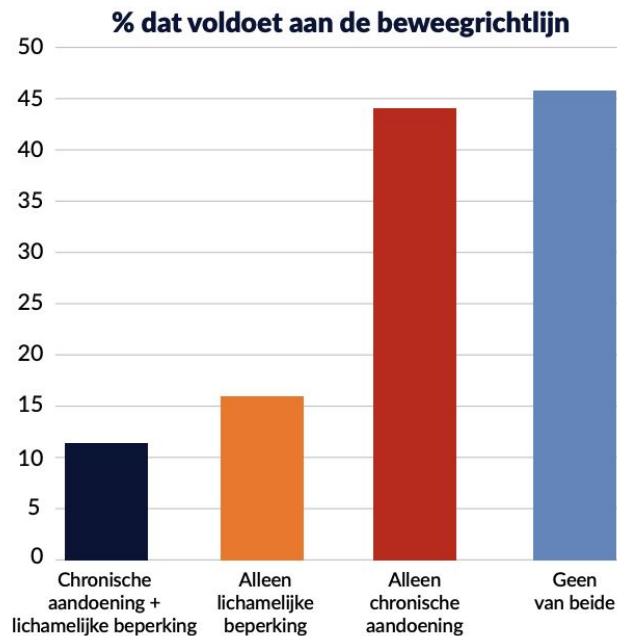
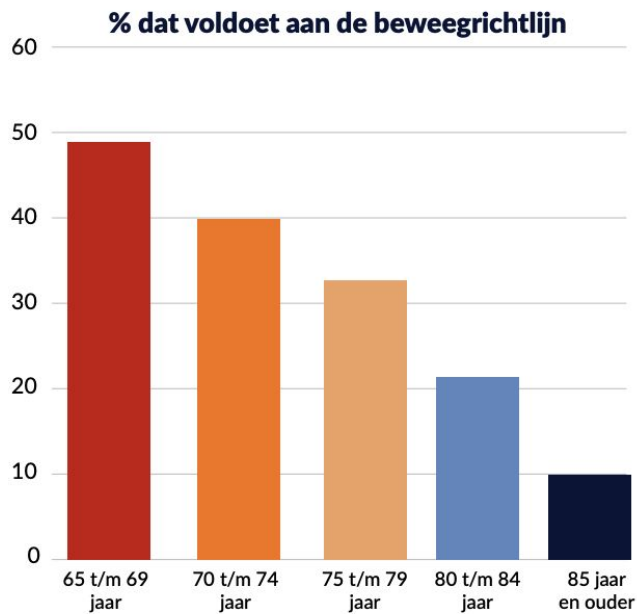
Anders

Beweegrichtlijnen voor senioren

- 2,5 uur per week **matig intensief** bewegen, *verspreid over meerdere dagen*
- 2 x per week **spier- en botversterkende activiteiten** in combinatie met
- **balansactiviteiten**
- En: voorkom veel **stilzitten**

Beweeggedrag

Bron: [sportenbewegenincijfers.nl](https://www.sportenbewegenincijfers.nl)

Bewegen en vitaliteit¹

- **4 domeinen van vitaliteit²**
  - Fysiek
    - Chronische aandoeningen
    - Spierkracht
  - Sociaal
    - Meer contacten
    - Eenzaamheid
  - Psychisch
    - Depressieve symptomen
    - Zelfvertrouwen
  - Cognitief
    - Dementie
    - MCI

¹RIVM, 2015 & ²Gobbens, 2010

Vitaal ouder worden? Levensloop Corrie

65 jaar:

Zeer actief: tennis, gymgroepje, doet alles zelf in grote tuin en huis.
Heeft borstkanker gehad met bestraling maar alle activiteiten weer snel opgepakt.

75 jaar:

Partner heeft beginnende dementie en heeft meer verzorging nodig.
Mindert activiteiten buitenshuis. Gymgroep stopt. Huurt hulp in voor de tuin.

80 jaar:

Krijgt zware hartoperatie en levert fysiek veel in.
6 weken hartrevalidatie, stopt met tennis en fietsen.
Doet (wat later) mee aan Vallen Verleden tijd. Na de cursus is er geen vervolg.

85 jaar:

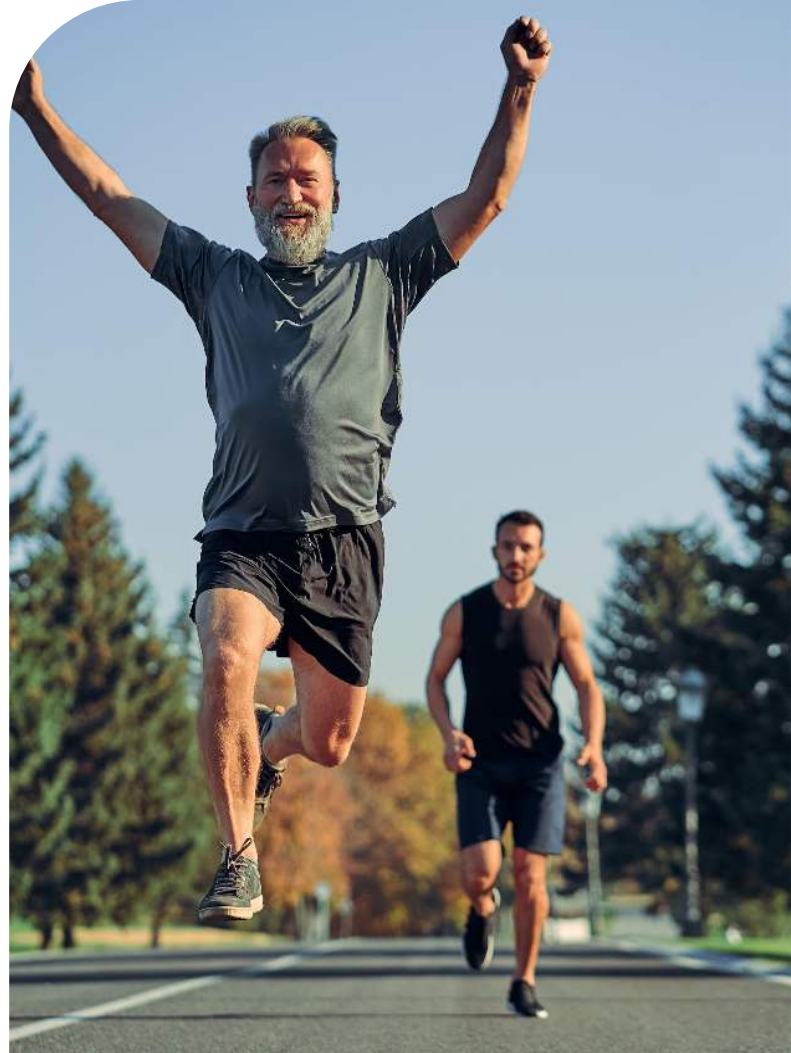
Trekt zich steeds meer terug uit sociaal leven. Man overlijdt.
Wil niet alleen buiten wandelen met rollator. Wordt steeds afhankelijker.

90 jaar:

Komt in verpleeghuis met steeds meer fysieke en cognitieve beperkingen.

De doelgroep senioren bestaat niet

- De doelgroep senioren bestaat **niet** als één geheel/groep
- **Veel variatie:**
  - in leeftijd
  - beweeggedrag
  - ervaren gezondheid, leefomstandigheden
  - kwetsbaarheid
  - zorgbehoefte
- **Gerelateerd aan:**
  - snelheid van individuele verouderingsprocessen
  - levensgebeurtenissen
  - cultuur en culturele achtergrond

Mogelijke indeling 'doelgroep' senioren*

	 Vitale senioren	 Licht kwetsbare senioren	 Kwetsbare senioren	 Senioren met multi-domeinproblematiek
Woonsituatie	Thuiswonend	Thuiswonend	Thuiswonend	Afhankelijk van de situatie (niet) thuiswonend.
Chronische aandoeningen	Geen aandoeningen	(Chronische) aandoening in ontwikkeling	1 (of meer) chronische aandoeningen	Meerdere chronische aandoeningen
Beperkingen (ADL of IADL)	Geen beperkingen	Geen of beginnende beperkingen	Enkele beperkingen op ADL/IADL, kan nog wel (zelfstandig) functioneren	Meerdere beperkingen die het functioneren beperken
Zorg of ondersteuning	Geen zorg of ondersteuning nodig	Geen zorg nodig, mogelijk wel wat ondersteuning	Structurele zorg of ondersteuning nodig	Afhankelijk van zorg en ondersteuning

*Disclaimer: voor gebruik door **professionals**

Waarom is dit belangrijk/handig?

Laten we Corrie er nog eens bijhalen

65 jaar:

Zeer actief: tennis, gymgroepje, doet alles zelf in grote tuin en huis.
Heeft borstkanker gehad met bestraling maar snel alle activiteiten weer snel opgepakt.

75 jaar:

Partner heeft beginnende dementie en heeft meer verzorging nodig.
Mindert activiteiten buitenshuis. Gymgroep stopt. Huurt hulp in voor de tuin.

80 jaar:

Krijgt zware hartoperatie en levert fysiek veel in.
6 weken hartrevalidatie, stopt met tennis en fietsen.
Doet (later) mee aan Vallen Verleden tijd. Na de cursus is er geen vervolg.

85 jaar:

Trekt zich steeds meer terug uit sociaal leven. Man overlijdt. Krijgt zelf cognitieve problemen.
Wil niet alleen buiten wandelen. Wordt steeds afhankelijker.

Vitaal Geen zorg/WMO ondersteuning	Licht kwetsbaar Mogelijk beperkte WMO-ondersteuning
Kwetsbaar WMO, evt thuiszorg	Multiproblematiek Thuiszorg

Enkele voorbeelden van beweegaanbod

Vitaal

- Doel: Gericht op het behalen van beweegerichtlijnen.
- Voorbeeld: Reguliere sportactiviteiten.

Licht kwetsbaar

- Doel: Voorkomen van last door aandoeningen.
- Voorbeeld: Circuittraining met afwisselend spel en krachtoefeningen.

Kwetsbaar

- Doel: Fysieke capaciteit zoveel mogelijk behouden.
- Voorbeeld: Meer Bewegen voor Ouderen.

Multidomein problematiek

- Doel: Blijven functioneren.
- Voorbeeld: Stoelgymnastiek.

Samenwerken aan sport en bewegen in de wijk

Domeinoverstijgende samenwerking

Uitdagingen

- 'Nieuw'
- Verschillende prioriteiten en werkwijzen
- Verschillend geografisch gebied
- Verantwoordelijkheid niet duidelijk
- Financiering: verdeling kosten en baten; overlegtijd financieren
- Elke plaats: andere organisatie
- **Elkaar kennen!**

Kansen

- Werken aan een gezamenlijk doel
- Preventie om druk op zorg te beperken
- Juiste 'zorg' op de juiste plek
- Preventieve akkoorden, o.a. GALA en IZA

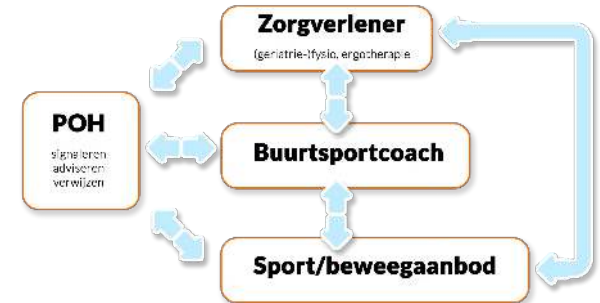
Samenwerking: rollen en taken

Projectorganisatie¹ (stuurgroep), o.a.

- Regie
- Financiering aanbod en samenwerking
- Coördineren en verbinden
- Keuze/ ontwikkeling van aanbod
- Communicatie
- Monitoring en evaluatie

Uitvoering rond de senior (werkgroep), o.a.

- Bereiken en signaleren
- Motiveren en stimuleren
- Door- of terugverwijzen
- Begeleiden
- Uitvoering aanbod

Aanleiding Wijktekening

Weet jij wie er allemaal actief is in de wijk om senioren in beweging te brengen of houden en gebruik je deze professionals ook allemaal?

Aan de slag!

Kies een casus/project uit je eigen gemeente waarbij je nadenkt over de huidige samenwerking en waarvan je de samenwerking wil verbeteren om jouw doelgroep 'in beweging' te brengen!

Stap 1: Huidige partners in de wijk in kaart brengen

Actie

- Schrijf de professionals op waarmee je op dit moment samenwerkt om senioren in 'beweging' te brengen.

Stap 2: Rol en samenwerkingsvorm van partners in kaart

Actie

- Schrijf per partner op hoe de samenwerking is vormgegeven, welke rol(len) deze partner heeft en voor welke "concrete" groep senioren deze samenwerking geldt.

Wie	Wat
Huisarts X	Bespreekt met alle patiënten met een hoger BMI de mogelijkheid om deel te nemen aan een GLI of beweegprogramma
Fysiotherapeut Y	Kan senioren doorverwijzen naar de medische fitness op woensdagmiddag
Sociaal Werker Z	Heeft aandacht voor de vragen rondom sport en bewegen en kan inwoners eventueel doorverwijzen naar sport- en beweegaanbod

Stap 3:

Analyseer de huidige partners en samenwerkingsvormen

Je hebt nu een lijst met partners en partijen met wie je binnen je gekozen casus al samenwerkt.

- Wat valt je op?
- Kun je hier de doelgroep mee 'in beweging' brengen én houden? Of mis je nog bepaalde rollen/expertises?

Stap 4: Aanvullen of versterken?

Pak nu de Wijktekening er eens bij. Neem de verschillende onderdelen, locaties, domeinen en professionals eens door.

- Ga na welke domeinen en professionals relevant kunnen zijn voor jouw opgave, wensen en doelen. Noteer deze onder de bestaande lijst.
- Kun je al snel concrete contactgegevens achterhalen voor deze professionals of hiermee in contact komen? Of is het een volledig nieuwe 'tak van sport'?

Stap 5: (Beweeg)netwerk verder vormgeven

Samenwerken begint met een contact en een kop koffie, maar is meer dan dat. Het is handig om al goed scherp te hebben wat je wil bereiken.

- Ga eens na welke van deze domeinen/professionals echt iets voor jou kan betekenen. Kies er voor nu **1** uit.
- Beantwoord voor deze partners de volgende vragen:
  - ◆ Wat wil ik bereiken en voor welke doelgroep (of subgroep)?
  - ◆ Wat kan de ander hierin toevoegen en wat breng jij zelf mee? Wat is een gezamenlijk belang?
  - ◆ Wat is je concrete vraag aan de ander?
  - ◆ Hoe geef je dit vorm en bekrachtig je deze afspraak?

(Beweeg)netwerk in beeld gebracht

Nu hebben we een start gemaakt met het (beweeg)netwerk in de wijk voor jouw specifieke doelgroep of project.

En we hebben concrete acties/intenties geformuleerd om het netwerk uit te breiden met één of meer professionals.

Op naar meer senioren in beweging!

Vervolgens: (beweeg)netwerk verder vormgeven

Samenwerken begint met een contact en een kop koffie, maar is meer dan dat. Het is handig om al goed scherp te hebben wat je wil bereiken.

Verdere tips voor samenwerking met professionals uit andere domeinen voor meer sport en bewegen:

- [Tipkaarten](#)

Vragen of meer informatie?

We zijn aan het einde gekomen van deze sessie.
Zijn er nog onduidelijkheden of vragen voor nu?

Mocht je nog inhoudelijke vragen hebben of nog meer willen weten over beweegaanbod voor senioren of de mogelijkheden over samenwerken aan sport en bewegen in de wijk?

Neem dan contact op via:

mitchell.tollenaar@kenniscentrumsportenbewegen.nl

liesbeth.preller@kenniscentrumsportenbewegen.nl

